

OR en directe participatie Een spannende combinatie

Camiel Schols

*Event Nieuwe Vormen van (mede)zeggenschap
29 november 2018*

www.sbiformaat.nl

OR en directe participatie een spannende combinatie .....

Camiel Schols

Aanleidingen voor vernieuwing medezeggenschap

Ontwikkelingen in de organisatie

- Bevoegdheden komen lager te liggen
- Invoering van zelfsturing/zelforganisatie

Problemen rond functioneren klassieke OR

- Te weinig verbinding met de achterban
- Gebrek aan kandidaten voor de OR
- Twijfels over de meerwaarde van de OR

Doel van de vernieuwingen

Meer medewerkers betrekken bij besluiten van het management

De vernieuwing loopt langs twee lijnen

Directe participatie

Managers betrekken medewerkers bij de voorbereiding van besluiten.

Formele medezeggenschap (OR)

De OR betreft zijn achterban actief bij de voorbereiding van OR-adviezen

“Indirecte vertegenwoordiging is niet van deze tijd”

Doel van deze workshop

1. Wat is nodig om directe participatie tot bloei te brengen?
2. Wat is een zinvolle rol van de OR bij daarbij?
3. **Maakt directe participatie de OR overbodig?**

Diverse (nieuwe) vormen van medezeggenschap

Directe participatie

Managers betrekken medewerkers

Voorbeelden

- Werkoeverleg
- Medewerkersbijeenkomsten (Inspire me Monday)
- Informele gesprekken met directie (Pizza)
- Heidagen
- Klankbordgroepen
- Werkgroepen
- Zelforganiserende teams

Vaak: naast de bestaande OR

Soms: geen OR meer opgericht

Formele medezeggenschap

Intensiever betrekken van de achterban

Voorbeelden

- Raadpleging achterban via bijeenkomsten
- Raadpleging achterban via nieuwe media
- Klankbordgroep met achterbanleden
- Projectgroepen met achterbanleden
- Participantenpool

Bij wie van jullie wordt bewust gewerkt aan ontwikkeling van de directe participatie?

Directe participatie: de pluspunten

Kansen en voordelen

- Wijsheid van de werkvloer wordt benut
- Ophalen diverse geluiden en ideeën
- Medewerkers voelen zich gehoord
- Inspirerend voor de beslissers
- Bevordert het draagvlak

Directe participatie: de gevaren

Valkuilen en beperkingen

- Vrijblijvend
- Beperkte invloed op het besluit
- Vaak ad hoc en ongestructureerd

Enkele voorbeelden:

Voorbeeld van directe participatie

Directe participatie in de praktijk:

- informatie krijgen
- ideeën, zorgen en wensen meegeven

Maar beperkte invloed op het besluit.

De participatieladder of participatiecirkel

Directe participatie

Nog een voorbeeld om van te leren

Planmatig werken aan directe participatie

Participatieplan

- Welk besluit moet worden genomen?
- Wie is verantwoordelijk voor het besluit?
- Welke formele rol heeft OR? (instemming, advies)
- Wat is het doel van de participatie van medewerkers?
- Welke medewerkers worden betrokken en waarom?
- Wat wordt van de deelnemers verwacht?
- Hoe worden deelnemers geselecteerd?
- Wat wordt de aanpak?
- Wie heeft de leiding?
- Welke faciliteiten zijn beschikbaar?
- Wat is het tijdsplan?
- Evaluatie: hoe, met wie, wanneer?

Participatieparagraaf

Verslag in de advies- of instemmingsaanvraag

Tips voor directe participatie

Kracht

- Ophalen wensen en ideeën
- Werken aan draagvlak

Valkuilen

- Ongestructureerd en ad hoc
- Vrijblijvend
- Beperkte invloed op het besluit

Tips

1. **Gebruik de participatieladder**
2. **Werk planmatig**
3. ....

**OR en directe participatie
een spannende combinatie .....**

De Samenraad een voorbeeld om van te leren

Een jonge organisatie, actief op gebied van welzijn in een gemeente.

Visie: bevorderen zelfredzaamheid en participatie van de inwoners

Oprichting OR: De Samenraad.

Acht gekozen leden.

Reglement:

De Samenraad vertegenwoordigt de medewerkers conform de WOR. We zien als onze opdracht het versterken van de directe participatie van de medewerkers.

Voorgenomen werkwijze Samenraad bij oprichting

- We organiseren vormen van directie participatie van het personeel
  - a) naar aanleiding van signalen van het personeel
  - b) naar aanleiding van besluiten die de bestuurder wil nemen
- De Samenraad behandelt de onderwerpen zelf niet inhoudelijk

Wat gebeurt in de praktijk?

Bestuurder ziet Samenraad niet als inhoudelijk gesprekspartner

Reacties op vragen van de Samenraad zijn bijvoorbeeld:

'Jullie moeten je niet op de inhoud richten'

'Deze verandering is al met de medewerkers besproken'.

**Instemmings- en adviesplichtige besluiten worden genomen
zonder overleg met Samenraad en zonder overleg met personeel.**

Voorbeeld: klachtenregeling, aanstelling tweede bestuurder

Samenraad is ontevreden over zijn rol

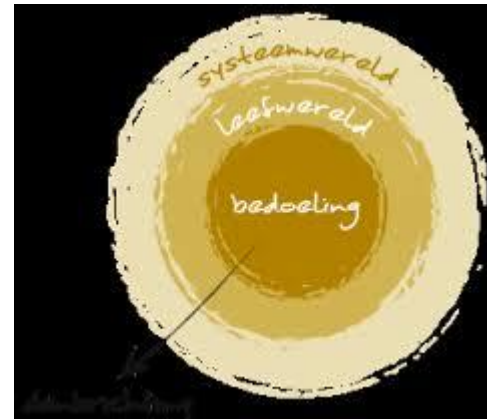
'De medezeggenschap glipt uit onze vingers.' *'We lopen achter de feiten aan.'*

Discussie: Moeten we toch een gewone OR worden?

Welk advies heb jij voor de Samenraad?

Drie doelen van medezeggenschap

1. **Waarde toevoegen aan besluiten**
2. **Verbinden van medewerkers en management**
3. **Tegenmacht bieden**

Wouter Hart, verdraaide organisaties, 2012

Bron: Jan Kees Looise, medezeggenschap in historisch perspectief, 2016

Tips voor directe participatie van medewerkers

1. Werk planmatig
2. Gebruik de participatieladder
3. Benut de kracht van de OR

Directe participatie is gebaat bij
een sterke OR

Vragen en reacties:

camiel.schols@sbiformaat.nl

06 51984765

www.sbiformaat.nl